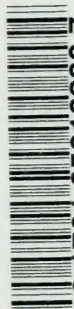

SPISY ADOLFA HEYDUKA

XLIX.

OD
ER A DUNAJE

3 1761 05913320 7

PG
5038
H48
O3
1910
c.1
ROBARTS

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
by
ALEX S. HAVRLANT

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

14 4440

4

SPISY

ADOLFA HEYDUKA

XLIX.

OD TATER A DUNAJE.

OHLASY.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1910.

Handwritten notes and scribbles on the right side of the page.

ADOLF HEYDUK:

OD TATER A DUNAJE,

OHLASY.

*Milí lidé v upomínkách na krásné
spolu prožité chvíle!*

1930/0.15.

Žoza Ponceová.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1910.

VŠECHNA PRÁVA VŮBEC VYHRAZUJE SI NAKLADATEL.

Tiskem »Unie« v Praze.

PRŮVODEM.

Širá voda, louka dlouhá;
do Tater mne žene touha,
půjdu přes luka i vodu,
zaspívám si na pochodů.

Vnořím duši v píseň prostou,
jaké v srdci lidu rostou,
pod jeho jak klíčí krovem,
třeb duchem víc než slovem.

Až můj zpěv jak pták se vznese,
přemnohý snad ušklíbne se
na tu píseň z lidu chudou;
úškleb zajde, písňě zbudou.

HORSKÝ JONÁK.

Jede horský jonák vesel s polí,
nejhezčí on chlapec na okolí,
jede vesel, do lesa se dívá,
jeho mlá zhlídla jej a zpívá.

Zná ty písně jonák, hrud' se třese,
z lesa dívčina mu kytku nese,
vzal si kytku jonák, vztáhl paže,
ke kalůpku ozdobou ji váže.

Jede, plove jako ryba v toku,
večer zulíbá ji při obloku,
jede vesel směje se a hvízdá,
že skřivánci vylétají z hnízda.

Vylétají z hnízda, k němu letí,
vybízejí mladé svoje děti:
„Spěšte, děti, než se začne stmívat,
přiučte se od jonáka zpívat!

Pojďte rychle, pějte druhým v hnízdě,
vše co hvízdal jonák při své jízdě,
pějte, že se v horách sníh už tratí
a že jaro dojista se vrátí!“

TATRY.

Běda, běda! Mnohou chmuru
vidím letět k Tatrám vzhůru
z žalu světských hlubokostí,
což jich není posud dosti?

Což pak posud málo visí
mraků v Tatrách z bahen Tisy?
což není už dost těch mraků
z očí Pešťbudínských draků?

Což nejde ta mračná psina
z Kečkemetu, z Debrecína?
což pak se tam lidé choří
posud po psech nepotvoří?

Běda! Na Tatrách se stmívá,
ale Slovák stále zpívá,
zpívá, vzlétá, sotva chápá,
že ho jestřáb v spáry lapá.

Jestřáb velký, skřivan malý;
plesání se mění v žaly,
klekt jestřábí do jásání.
Hynou hnízda v Tater stráni!

Bože! kdypak se to změní?
Pouhé touze zdaru není;
zdar je v slunci, smrt je v stínu,
vítězství je pouze v činu!

Nuže k vůli, k činův zjevu
a pak k nadšení a zpěvu;
každý hrud' a hlavu pěsti,
doletět-li toužíš štěstí.

DUNAJ.

Slyšíš, jak se lítí, vzteká
pyšný Dunaj, divá řeka;
jak se jitří a jak v mlázi
kolem vrbin pěnu hází?

Zlícené jsou jeho skřeky,
hltá dravě horské řeky,
jež se valí z lesních tají
a v klíně mu zapadají.

V perlách kypí, v perlách vzlétá,
ale zas je v klín svůj smetá,
sbírá, snáší v práci perné
do své skříně, v moře Černé!

Ale v cestě zle a lstivě
trhá pleny mnohé nivě,
mnohým luhům srdce prátne,
až na srdci moře skrotne!

VELKÝ PÁN.

Hrabě má polí veliký lán,
zámky a lesy a sady,
láska však prece větší je pán
a vládne a poroučí všady.

Do zahrad lásky vejdeš-li kdos
zabloudíš, málo jich tuší,
nemůžeš zpátky: poroučej, pros
recháš tam srdce i duší!

Na zámku v noci holubů řad
spát musí, vzlétá jen ve dne,
láska však vzdechům nedává spát,
v noci, i měsíc když bledne.

Hrabě má polí veliký lán,
zámky a lesy a sady,
láska však, láska větší je pán,
moří a trápí lid všady!

LÁSKA.

Láska věru kouzlům od slunce se učí,
divuplná skoro o lásce jde zvěst,
na děvče jen dechne, hned do květu pučí,
na děvče jen vzhledne, hned jak růže jest.

Láska koná kouzla jak lesk slunce bílý,
k nevěření věru je ten její zjev,
o hochovo srdce jenom zavadí-li,
hned je jako ptáček, hned je samý zpěv.

Slunéčko však často pokryto je mrakem:
v mlhách šedých skryt je zlatý jeho lesk,
tu na koho vzhledne Láska mlžným zrakem,
s pláčem do náruče ulapí ho stesk.

DIVNÝ MILÝ.

Milý můj je silný chlapec z hory,
okamžikem zadrží vůz v trysku,
v ráz zastaví desatery vory,
za veslo když chytne na plavisku.

Deset zmůže zbojníků a více,
lapit-li jej v provazné chti sítě,
leč když já mu hladím snědé líce,
chvěje se a pláče jako dítě!

DRUŽNÉ ŠTĚSTÍ.

V houští mlází bukového studánka se smála,
když tvá chvějící se ústa vroucně na mých plála.

Smála se jak mladá žena, když se ze sna budí;
a my jedno srdce měli v podvojené hrudi.

Na mých tvá se ňadra chvěla, vinul jsem tě úže;
na západě odkvétaly dne krvavé růže.

Za to v hloubce ňader našich zkvetly růže nová
růže plné sladké vůně, krve purpurové

Vykvétaly, zavoněly duším rajskou zvěstí,
a dvě srny zahlédly se v tiché naše štěstí.

SNOUBENCI.

Pod oravským zámkem pěkné orání,
tam se děvče objímání nebrání.

Zastavím se prostřed brázdy kdykoli,
objímám je v odpočinku na poli.

Objímám je, poboskám je po třikrát,
má mne rádo a já mám je také rád.

Praví: „Můj jsi, šohajičku, a já tvou,
snoubenci jsme pod tou boží oblohou.

Zasnoubil ta srdce naše Pánbůh sám,
příroda je nejkrásnější jeho chrám.“

NĚMÁ LÁSKA.

Ptala se mne v senoseči,
co mně schází, že jsem bled,
proč tak skoupým bývám v řeči,
proč tak plachý je můj hled,
to však do hrobu mě sklátí,
že se může ještě ptáti,
lépe kdybych umřel hned!

Den se krátí, noc se dlouží,
roste větrů divý sten,
po polích se mlhy plouží,
dešť mi tluče do oken;
na cestu se ptáci dali,
s výkřikem mě s sebou zvali
do širého světa ven!

Poslechl bych výzvy ptačí,
leč mé duše stesk a žal,
kam se šinu, za mnou kráčí,
jak bych o ně cestou dbal;
kdybych poslech' jejich rady,
rvaly by mé srdce všady,
zda bych tčhy vyzískal? —

V PODZIM JSEM TĚ POZNAL.

V podzim jsem tě poznal
při vázání žit,
paprsek tvých očí
do srdce mi slít';
od té doby bloudím
v polích jako stín,
skonejšit mou hlavu
může jen tvůj klín.

Divnou žalost podzim.
do srdce mi snes',
jsem jak v listopadu
rozteskněný les;
v pustých skalách tčkám,
se mnou vzdechů roj;
poslouchám, jak v roklich
horský pláče zdroj.

Ustává zdroj skalní
v teskných žalostech.
když naň roztoulaný
bílý sever dech';
chlad jej ukonejší
v křišťálový sen,
ale moje žalost
vyrůstá co den.

Juž mi z očí tryská
stále víc a víc,
zhynu, nevyjdeš li
srdci mému vstříc;
nedáš-li mi okrát
z vnaď svých sladkých vín,
na svůj nevezmu-li
šťasten tebe klín.

POSVĚCENÍ.

Ústy modliti se neumím;
lípa na stráni je chrámem mým;
z kostela když pospíchají davy,
provázené zvonů hlasem kovovým,
moje milá, černobrvá, vždy se u mne stává.
Na mou duši!

V neděli to bývá sice jen,
ale já jsem s málem spokojen,
pokaždé jí vesel v ústret spěju;
zlíbá-li mne, jsem jak posvěcen
a celičkový týden nezakleju!
Na mou duši!

ŠÍLÍM.

Šilí po tobě mé srdce vzňaté,
nedal bych tě za tři zámky zlaté.
za tři zámky, v nichž je sluhů četa,
ani za poklady všeho světa!

Ve tvé duši, ve tvém srdci mladém
roste pro mne poklad za pokladem;
nač mám sluzi? nechci takých druhů,
sám ti budu za tisíce sluhů!

Šilím po tvé lásce; léku není,
jenom v požáru tvých polibem,
ať v něm třeba moje duše shoří,
lépe tak, než topit se v slz moři!

OPATRŇÁ.

Budeš-li k nám, hochu, chodit, když měsíček svítí,
zavru dvířka na petlici, zavážu ji nití.

A že chlapci, jako ty jsi, okenice lámou,
zabedním je listem z dyně, opru uvnitř slamou.

A kdybysi jak chtěl klepal, ani za vteřinu
neotevru, schovám se ti tiše pod peřinu.

TYS MŮJ SVĚT!

Pod Krivánem mladý tis,
kdo tak štíhlý jako tys,
kdo tak svěží, jak ty sám,
ráda, šuhajko, tě mám!

Tisu hlava kulatá,
tvá všecka jak ze zlata,
tis pln temně hnědých rýh
a tys jako padlý sníh.

Tisu květ jak rudá zář,
růžovější však tvá tvář,
ale co mi tisu květ,
tys můj život, tys můj svět!

○ BEŇOVSKÝCH JANU.

○ Beňovských Janu
známo v dál i šíř,
desítky že hází
hudcům na talíř;
dlobrou věru žatvu
mají hudci hned,
když Beňovských Janík
k vínu sobě sed'

Nejlepší však při tom
barboráš má žeň,
do barbory Janík
hází celý den;
hází také v noci,
až nemá co dát,
pak mu ještě hudci
musí domů hrát.

A Janík si notí
jako v lese pták,
ač tě nemá v kapse
ani za turák;
co je po peněžích?
Veselí je dost,
vždyť nás Pán Bůh stvořil
v světě pro radost!

Ten Beňovských synek
nemá věru han,
ze všech hochů na vsi
nejhezčí je Jan:
veselý je, švarný,
štědrý napořád,
není vůkol tobo,
jej by neměl rád!

Žije spokojeně,
vždy mu žehná Bůh,
nemá sice peněz,
leč nemá též dluh;
přítel je mu každý,
robotník i pán,
v míru žije na vsi
s každým vyrovnán.

Pro takého synka
ze všech co tu jich,
bez rozvahy rázem
srdce dala bych;
nemá žádné vady,
nemá žádných han,
ze všech hochů vůkol
Beňovských je Jan!

ROZTOULANÝ.

Nemohu odvyknout, nemohu se zmoci,
abych se netoulal po vsi do půlnoci.

Po vsi do půlnoci, když už všechno dřímá,
ať se mraky temní, ať prší, ať hřímá.

V tom posledním domku světélko v obloku,
přes pole a nivy u něho jsem v skoku.

Zaklepu naň jednou — síňkou Jerka šustí,
zaklepu naň dvakrát — do síňky mě pustí.

Líbám ji a naše srdce hodokvasí,
a když nejvíc tlukou, Jerka světlo zhasí.

K čemu ještě světlo, když nám svítí oči,
jako ty světlušky lesa na úbočí.

NA HORSKÉ PASTVĚ.

V horách se mi při mé pastvě
dobře daří,
tříkrát denně brambory mi
žena vaří;
tříkrát denně posype je
ovčím sýrem,
neměnil bych, na mou věru,
s bohatýrem!

Ve všem všudy se mi u nás
dobře vede,
na šaty mi stará matka
pačes přede;
na hlavu mi roste v hoře
čapka z trudu,
na papuče zbytky z houně
míti budu.

Píšťalu si zrobím z vrby,
mám též dudy,
veselo je, kde se stavím,
v pastvě všudy;
v hovoru jsem se vším vůkol
neustálém,
v slunci myslím, že jsem v Tatrách
velkým králem.

Jedlina mi smolným dechem
pěkně voní,
za soumraku všecky keře
se mi kloní;
za parna mi dává řeka
pozdrav chladu,
v polích mám se jako páni
ve svém hradu.

V nemoci mi není třeba
mnoho léku,
napravít mne skýva chleba
s kouskem špeku;
to-li ne, pak uzdraví mne
mléka dížka,
ještě líp však rtů mé milé
různá číška.

Nuže, co mi při mé pastvě
k žití schází?
vždyť i děvče na salaš mne
vyprovází,
aby se mně nestýskalo,
se mnou bývá,
hněvá se jen, že se v horách
pozdě stmívá!

VEČER V POLÍCH.

Z jara žito metá, v létě zraje,
vlažný vánek dalnou setbou vlaje.
vysoké je stéblem, vyšší klasem,
křepelka v něm volá teskným hlasem.

Slyšela's ji, moje duše drahá?
Večery jsou dlouhé, noc je vlahá,
pojď, ať kdo chce vukol po nás slídí,
setím bloudit přec nás neuvidí.

Neuslyší pohovoru v polí,
hodný vánek tomu nedovolí,
neuslyší na rty padat rtíky;
koroptví je přejásají ryky.

Nikdo nespatří nás, neuslyší,
mez je nižší, pšenice je vyšší,
skřivan přehluší rty v písni vzletu,
ztratíme se v štěstí všemu světu.

Křepelice až se v jásot vzruší,
ztlumí zvuk, jímž naše srdce buší,
natrháme pod oblohou světlo
kytku lásky rudě v duších zkvetlou.

MÁJOVÁ NOC.

Vstaň s lože, se mnou pospěš ven,
v síň měsíc se ti dívá,
noc hvězdami se rozvila
a pohaninou niva
a na jabloni u meze
pták písničku si zpívá.

Vstaň, milá, na mé srdce spěš
však víc než kvítí voní,
a všečen jeho zlatý pel
má duše v klín ti srorí,
spěš, lásky prchlý okan žik
vzdech žádný nedohoní!

LEPŠÍ ZDOBA.

Jenom jsem ti za večera
do hvězdnatých očí kouk',
z volavčího hned mi pera
dala's zdobu za klobouk.

Ej, volavčí pera ztratím,
nežli přejdu ves a spíš
líp až večer zas se vrátím,
objetím mě přizdobíš.

URVANÝ KVĚT.

Jako ta růže na keři
kvetla jsem při své mateři,
tys mě však urval s úsměvem,
o štěstí s tebou snila jsem.

Ve tvou jsem náruč zapadla,
na tvém jsem klíně uvadla,
když mi květ krásy z líček sprch',
do proudu žalu jsi mě vrh'.

Poplavu smutku do moře,
do nářku, do slz, do hoře,
shtí mne vírný duše žal;
proč jsi mne kvěsti nenechal!

RÉVA MILENKA.

Shlídl jsem svou nalou s temnou kšticí
keře uvazovat na vinici,
usmála se, a hned teplá záře
rozhrála mi srdce, krev i tváře.

Mám ji rád, jest jako bujná réva,
když jí slunce v hrozny víno vlévá,
v hruď jí mladost žene plnou vnaďnou
a rty její na mých jenom sladnou.

Jako rosa oči se jí stkvějí
a ty páže tak mne ovíjejí,
jak výhonky ráje božské révy,
o níž dávno bídné lidstvo neví.

Jak výhonky božské révy ráje,
jež v tmách dávnověku jenom zraje;
tak i naše láska ve dne snící
zraje v mlžných nocích na vinici.

KDYBY!

Tys jak slunný den, já noc jak vlahá,
považ. Katuško, jen. moje drahá.
kdybychom se objali v tvém stánku,
změnili bychom se do červánku!

Až bys pospala si jak noc v jaře,
já bych přišel zase plný záře.
zlíbal bych tě dřív, než měsíc zbledne,
a čas z rána šel by na poledne.

Věru krásná jarní noc by byla,
kdybys tisíckrát mne políbila!
Věř, to políbení v jarní rose
do hvězd vždy a vždy by měnilo se!

A kdybys se usmála jen málo,
zlaté slunce z toho by se vznalo,
zlaté slunce plápoem by plálo,
a to žití rájem by se stalo.

SHOŘÍM!

Velice mi líto, velice mě moří,
že má milá na mne slůvka nehovoří.

Ona nehovoří, jiný se jí koří
a má duše hněvem vzejme se a shoří!

RŮŽOVÁ KLEC.

Vítr vzdychá, slavík v bezu pláče,
to je pro tebe, mé zlaté ptáče,
obé pro tebe se drahá rmoutí,
že z mé duše v svět chceš ulétnouti.

A já zabráním, ti věru v letu;
uvězním tě v duše vonném květu,
v květu růží, jež tak bujně vzchází,
že jej křidélka tvá neprorazí.

VÍSKA BEZ CHLAPCŮ.

Bez chlapců je horská naše víska
a mně se v ní bez milého stýská.

Dřív tu Ondrejko byl, Janko taky,
Oba nám je vzali za vojáky.

Hajducká pryč odvedla je rota
a já bloudím jako bez život .

Pro Ondrejka šla bych v dálné kraje,
pro Janka se vrhla do Dunaje.

Zanes by mne Dunaj rychle k moři,
uhaslo by, co v mém srdci hoří,

Co v něm hoří, co mě v duši pálí,
snad by nás pak s Jankem pochovali.

RANĚNÝ.

S nebes výše do mladého setí
skřivánek jak živá střela letí;
na své hnízdo bolestně se skácel,
v němž rod jeho mladý vykrvácel
rozlíceným luňákovým hněvem;
kvílí, pláče žalostivým zpěvem.

Také mně tak; zchrádl jsem a vadl,
když jsem z nebe štěstí náhle padl,
litý ostříž zpěvnou hrud' mou kruše
vyrval soucit pro mne z tvojí duše.
v rozluce tvá ústa dřív tak smavá
zranila mne „s bohem“ do krvava.

TAK NEBO TAK.

Kvete milý pod horou,
já na hoře vadnu;
zadržte mě, přechorou,
než mu k nohám padnu.

Srubněte radš, prosím vás
v hoře černé sněti,
ať můj milý v jeden ráz
volně ke mně letí.

BEZ SOUPĚŘE.

Jsi jenom drobný, vonný květ,
leč za všechen tě nedám svět,
a kdyby mě tě mocí bral,
hned s celým světem bych se pral.

A kdyby přišel měsíc snad,
hned hrudí na hrud' bych mu pad'
a přes křik jeho, pláč a kvíl,
v ráz rohy bych mu urazil.

A hvězd kdy přikvapil by roj,
věř, se všemi bych dal se v boj
a strh' bych diadem jim s hlav
a do všech koutů hnal jak brav.

A kdyby přišlo slunce již,
já v srdce vrazil bych mu nůž.
až skropilo by všecku zem
své žhoucí krve purpurem.

A kdyby přišel archanděl
a od tebe mne zahnat chtěl,
s ním vítězně se pustím v seč
a plamenný mu vyrvu meč.

Ať padne všecko v prach a dým,
mít soupeře, to nestrpím;
co proto řádně všemu dám,
chci mít tě sám a sám a sám!

PĚKNÉ KONÁNÍ.

Bože, jak to šumné,
když je milý u mne,
když se ke mně shýbá
a mne v ústa líbá.

Bože, jak to ladné,
když mně v náruč padne,
vroucně tiskne k boku
s živým ohněm v oku.

Bože, jak to pěkné.
když přede mnou klekne,⁹
a já šťastna vinu
do svého jej klínu.

DIVOKÉ SRDCE.

Čím to je? Když zrak tvůj v muj se nočí,
div že se mi prsa nerozskočí,
div mi srdce z ňader nevyletí
jako mladý skřivan z hnízda v setí.

Síla vyrůstá v něm, šlehá, hoří,
tluče, div mi prsa nerozboří,
uletí mi, kdož mi za to ručí,
své-li nechytneš je do náručí.

Z rtů-li pít mu nedáš, z krásy zřídla,
samým chvatem poláme si křídla,
z tlumeného rozteskní se hoře,
spadne v letu v hluboké slz moře!

CHYTRÉ SLUNCE.

Zrel jsem tě, když slunce vyjít chtělo,
jistotu hned srdce moje mělo,
že než v nebe u výš vystupuje,
úsměv od tebe si vypůjčuje.

Zrel jsem též, než slunce v jasu stálo,
že lesk očí tvých dřív tajně ssálo,
a než večer v širé moře padlo,
žár tvých rtíků pod hlavu si kladlů.

NĚCO ZA NĚCO.

Za našimi humny stěp je planý,
na něm šáteček vlál vyšíváný,
milý ho tam ukryl, když jsem spala,
za to jsem ho ráno zulíbala.

Zulíbala jsem ho dnes i včera,
z rána, za poledne, za večera,
zulíbala bych ho také v noci,
třeba by se bránil živou mocí.

KOUZELNÉ OČI.

Táhnou husy divoké
k jihu od severu,
rád bych s nimi také táh',
rád bych s nimi věru,
rád bych s nimi napořád,
kamkoli se stočí,
do neznámých končin v dáli,
ale mě tu upoutaly
černé oči.

Zčarovaly duši mou,
srdce zčarovaly,
do okovu nohy mé
tajně ukovaly,
nemohu se s místa hnout,
jen kam ona kročí,
kouzelnou mě táhnou mocí
k její chýši ve dne v noci
černé oči.

ZÁHADY.

Já nevím, proč tě dítětem má svět,
což jar tě nezlíbalo třikrát pět?
Či neumíš se ruměnit i smát? . . .
Já nevím, proč tě nechtějí mi dát!

Což na špičky se vypnout neumíš,
bys jasným celem vztýčila se výš
a na rtu tvém ret jiný mohl vzplát?
Já nevím, proč tě nechtějí mi dát?

Či malá's k zatvě, slabá pod kopist?
Či neumíš snad jemnou přízi příst
a z osnovy a outku plátno tkát?
Já nevím, proč tě nechtějí mi dát!

Či růže pěstít neumíš i len
a trávu plít a zpívat celý den,
a do podušek hbitě perí drát?
Já nevím, proč tě nechtějí mi dát!

Či neumíš snad drobné prádlo šít,
a kolem krku oblé ruce vít,
a žhavé líbat, švarné postel stlát?
Já nevím, proč tě nechtějí mi dát!

MILÝ KONÍČEK.

Přiběhl mi Juříček v ústret na chodníček,
pyšně sobě vedl jak švarný koníček,
pyšně sobě vedl, hlavu vzhuru zvedl,
ale samou pýchou na mne nepohlédl.

Tohle prohřešení, milý, darmo není,
až budu tvou ženou, všecko v ráz se změní,
všecko se pretvorí, co mne nyní moří,
třeba o tom nyní ústa nehovoří.

Dočkám li se vdavku, napravím ti hlávku,
dám ti udělati z růžiček ohlávku,
do vínku je svíjí na tvou pyšnou šíjí,
oprát dám mých rukou jako květ lilijí.

Budu jimi mávat, láskou ti podstlávat,
na postýlce bílé budeš se mnou spávat,
počkej, navždy jatý v komurce mé chaty
skrotneš, hrdopyšku, Juríčku můj zlatý!

ČERNÉ OČI.

Ó jak se mi hlava točí,
dívám-li se do tvých očí,
propasť-li to bezeměrná,
nebo i dvě slunce černá.

Zřím-li tě, hned hrud' má buší,
vrhnu v propast svoji duši,
ať mne navždy tma jich halí,
neb ať mne ta slunce spálí.

Ví však moje duše snivá,
hodná žes a milostivá,
že spíš utopíš mne smavě
vln svých ňader ve záplavě.

NA ROZCESTÍ.

V cizinu kráčím z domu;
za štěstím? zda se vrátím?
komu dát ruku, komu?
nežli se v dálce ztratím.

Milá se v ústret kloní,
matka se nazpět kácí,
domov se v slunci sloní,
dálka se v mlze ztrácí.

Milá mi z dálky kývá,
matka mi ruku stiská;
v srdci mi ja ó zpívá,
v očích se rosa blýská.

V sadě květ bílý spletly
lilie s rudým hlohem,
ze všad se ptáci slétli,
aby mně dali s bohem.

Na bezu slavík kvílí,
pěnkavka jásá s hruše;
neví, kde v odchodu chvíli
prodlít má smutná duše.

NEDBÁM.

Jsi mým práním, jsi mé duše echem,
růží jsi, jež těší mne svým dechem,
jsi květ jabloně mi, třešní snítka,
jsi mi vonných květů plná kytká.

Vím, jak pro mne kvetes, voníš skrytě,
na srdce když vroucně přivinu tě,
tu z tvých očí žhavé jiskry srší
a tvé květy všecky na mne prší.

Nedbám, ať ta krásy kouzla dvoji
v ohnivý se příval rázem spojí,
bez rozvahy letmo duši vženu
v dešť těch krás a lásky do plamenu.

ŠVARNÉ DĚVČE.

Pod širým jsme nebem ondy spali,
andělé v snů ráj mě zavolali,
abych pěkně jak nějaký svatý
vyzdobené zřel jich do komnaty.

Hezky to tam mají, na mou věru!
Tu, když na dvůr nebeský se беру,
viděl jsem, jak svatý Michal tady
andělský pluk řídil do parády.

Cvičili se k svátku Matky Páně,
a já udiveně zřel jsem na ně,
jak to všechno jako šňůra stálo,
divno jedno jen mně být se zdálo.

Jak jsem na ty anděly se díval,
ani jeden z nich se neusmíval,
ani jeden, kam se tvář má točí,
ani jeden neměl černé oči.

Ani jeden čím to asi bude --
ani jeden neměl rtíky rudé,
ani jeden krásy postat pravou,
a já bezvolně jsem vrtěl hlavou.

Když to Michal shlédl, mírně, jemně,
proč že hlavou vrtím, optal se mne,
řek' jsem: „Nuž, ac nechci pronést hanu,
nad ty zde jsou mnozí z pozemčanů!

Já na příklad, nebes generále,
mám na zemi děvče, drobné, malé,
na krásu však, stovku vsadím zrovna,
žádný anděl se jí nevyrovná!“

JEDNA DUŠE.

Zpíval ptáček v sadě, pročechral si perí,
used' v zlatém slunci na zeleném keři,
na zeleném keři růže se rozvila,
o tom zpěvném ptáčku celé noci snila.

To nezpíval ptáček, hoch zazpíval milý,
zazpíval u keře podvečerní chvílí,
to nebyla růže, co líbezně snila,
to milá milého v náruč polapila.

Jedna cesta vzhuru, druhá cesta dolů,
u keře dva lidé setkali se spolu,
teď v dvou mladých nádrech jedno srdce buší,
oba dohromady jednu mají duši.

BEZ HOCHA.

Pod horou brezovou
šohaj pole vláčí,
dvě děvušky švarné
pro šuhaje pláčí.

Jedna z Mikuláše,
druhá od Kremnice;
neplačte, panenky,
sešpatní vám líce.

Ej, o naše líce
není škody trocha,
nebudem milovat
švarnějšiho hochu.

Zašel, nevrátí se
z dalekého kraje,
skočíme bez hochu
třeba do Dunaje.

PRÁNÍ I OBAVA.

Kdyby to milý Pán Bůh dal,
abych tě jednou zulíbal!
Což bych tě líbal zas a zas,
plameny v srdci, v duši jas,
až by svět všecken nad tím žas'.
Kdyby to milý Pán Bůh dal,
abych tě jednou jen zulíbal!

Leč kdyby svit ten krásný den,
bál bych se, duší rozechvěn,
že by lesk krásy zpod tvých řas
vyšlehnul — hynul, mřel a zhas',
na věčný pro nás oba žas;
vzdýť, kdyby mně to Pán Bůh dal,
já bych tě do smrti zulíbal.

PŘEC ZÁVISTIVÝ.

Hle, pěkně srovnán v poli stoh,
však divu není věru,
vždyť s svarnou dívkou svarný hoch
jej rovnal v ranním šeru.

Hoch za poledne na vrch klad'
snop poslední a zpíval.
Ej, moje zlatá, mám tě rád,
a v oči se jí díval.

A z večera vrat statku blíž
vzal okolo jí pasu,
a mluvil, šeptal: „Přijdu, víš?“
a zajíkal se v hlasu.

A ona zrudla jako mák,
když slunéčko naň svítí,
a divně se jí jiskřil zrak,
jak plamen, jež se nítí.

Šel mimo jsem a zřel je stát,
tak blízko vedle sebe,
dva ohně zřel jsem v jeden plát
a v srdcích dvoje nebe.

Jsem prorok, hochu, věštím. Věz,
noc probdíš tenkrát jistě;
co závist, nevím, ale dnes
chtěl bych být na tvém místě!

STUDNĚ.

Na světě jsou lidé bludní,
a já nejvíc; do dvou studní
zapadl jsem bez pomoci
při cymbálu v krčmě v noci.

Přes veškerou ňader chmuru
nemohu z těch studní vzhůru,
nechať po tom duše práhne,
stále mě to dolů táhne.

Stále mne to táhne dolů,
jak spád vodu do výmolu,
vír se nad hlavou mi točí:
studně ty jsou tvoje oči

PŘIJĎ NA SALAŠ.

Do chaty k nám nechoď,
brání tomu naši,
přijď až v noci, sama
budu na salaši.

Nechoď! lásky ohněm
zžehli bychom chatu,
a kdo by ji hasil
do plamene vzňatu?

Na salaš přijď za mnou,
tam-li žár se zdýme,
hubičkami plamen
snadno uhasíme!

HODNÁ MILÁ.

Když jsem koňím jetelinu zal,
na krev jsem si nohu posekal,
běda, volám, všecku sílu ztrácím,
omdlévám už, zhynu, vykrvácím!

Sotva milá zaslechla můj žal,
vzala šat, jejž poutí jsem jí dal,
obvázala, líbala mne k tomu,
zdráv a vesel s ní jsem kráčel domů.

OSTÝCHAVÝ.

Neřek', že mě rád má,
a že se mně koří,
ale když mě potká,
tváře mu jen hoří.

Tváře mu jen hoří,
oči mu jen svítí,
neřek', že mě rád má,
ale chce mě mítí.

Neřek', že mě rád má
a že po mně touží,
a přec kolem našich
jako stín se plouží.

Přes plot do zahrádky
jěnom hlavu nahne,
čím víc zrak mu vlhne,
tím víc srdce prahne.

TESKNÝ ZPĚV.

Kdybys byla u Dunaje kvítím,
rád bych proudem pobřežním se stal,
myšlenek svých zlatým vlnobitím
bílé nohy tvé bych objímal.

Kdybys byla modrým bezem v sadě,
na tvých květů nerozvitou směs
při pohody usměvavé vnaďe
nejjasnější krůpěje bych snes'.

Nejsi květný bez, to hruď mou mučí;
cervánkem jsi, a když spát chce den,
zavíráš jej různé do náruči;
jinéhos, mně zbývá rosa jen.

Rosu v očích, plameny mám v duši,
žhavě rudé jako v poli mák;
to, co za dne pálí mě a kruší,
zpívám v soumraku jak teskný pták.

LÉK.

Milý v lese pod cypruši
zavázal jsi moji duši,
zavázals ji políbením,
teď jsi sněním mým i bděním.

Zavázals ji různou smyčkou,
dals hubičku za hubičkou,
zavázals ji smyčkou dvojí,
už jsem, milý, na vždy tvojí.

Zavázals ji smyčky na tři,
už ti ve všem všudy patří;
na tři uzle jsi ji svázal,
za tebou jít Pánbůh kázal.

Přes daleké chodím hatě,
kady chodím, myslím na tě;
přes daleká kráčím luka,
kady kráčím, srdce puká.

Pod cypruší často sedám,
byliny a travky hledám,
ale z bylin ani trávy
už mé srdce neozdraví.

Ozdraví jen po tvém boku,
kdyby chřadlo tisíc roků;
ozdravím jak břízka v lhočí
jenom slunéčkem tvých očí.

ŠŤASTNÁ NEVĚSTA.

Mým býti máš! Jsem šťastna, věr,
ač chuda na bohatství zlata,
přec na klenotů drahých směs
jsem v lásce k Tobě přebohata,

Jak šťastna z pokladu jsem těch!
Je v úděl příroda mi dala! . . .
Hle, rudý zář v mých vonných rtech,
jímž sestrou růží jsem se stala.

A hvězdných očí temný jas,
a broskví nádech mého líce,
a zlatý hedváb dlouhých řas,
a slunný vodopád mé kšticce.

A ramenou mých sněžná běl
a ňader holubic ruch hravý,
a plných údu cudný pel,
a vnaď jich soubor usměvavý.

A půvabů mých pestrý květ,
a ladně klenoucí se boky,
a ducha zpívající vzlet
a srdce okřídlené sloky!

Ach blažená jsem z darů těch
a žehnám tvorstva štědré máti,
že, až mi vzplaneš na ústech,
je všecky Tobě mohu dáti!

PO SOBÁŠI.

Po sobáši! Už jsem tvoje,
od svých musím domů,
odčesnuta od tatička
jako snítka stromu.

Održena od matičky,
jako růže v květě,
už mi budeš, můj Juričko
vším na božím světě.

V kostele i na komůrce
budu všecka tvoje,
od košilky do ōplecka,
Jurko zlato moje.

Od podpatků u cizmuček
až do vlasů pûtce;
urobils mi, učařils mi,
kučcravý škûdce!

Do vůle ti musím všecka,
jak se ti jen ráčí,
a mně v duši hned jak k smíchu
a hned jako k pláči.

BEZSTAROSTNÝ.

„Mám s tebou jít: což máme žít jak ptáci?
Já nevykla posud žádné práci,
mám ruce nepracné a lehkou hlavu,
co za vděk dala bych a za potravu?“

Ej, to ti překáží snad, to tě bolí?
Vše z chalup vezmem si i z štědrých polí:
z vod hojnost ryb a hojnost zvěře z lesu,
a všechno, kde co ulovím, ti snesu.

To upraví nám krčmár na samotě —
já ženu chci, chci tebe, černé kotě —
a v zemanových sklepu hlubokosti
vždy uchystáno pro nás vína dosti.

Co po všem ostatním mi v žití spěchu,
jen ustlati-li umíš lože z mechu
a za pokrývku rozvít v chladné časy
své k patám sáhající černé vlasy.

Ať jiná jak chce činí, co chce kutí,
já statnost chci a vroucnost v obejmutí
a vášně v polibku a požár v oku
a prsů půvabnost a plnost boků.

Jen to chci mít, jen to, já člověk chudý,
to ostatní čert vezmí všecko všudy;
pojď, krev i duše k objetí nás nutí,
ať vyžijeme život aspoň s chutí. —

ŠTĚSTÍ.

V kočáře jsi přijela jak kněží,
zda k mé radosti či k rozželení?
Vždyť když mé tě oko náhle shlédne,
hoří plamenem, ač líce bledne!

Ej, já věru proto nepřijela,
by tvá duše žalost z toho měla,
jedu hledat štěstí, život nový,
leč mí koníci jsou bez podkovy.

Ztratili je všecky rychlým klusem,
bys je okoval zas, proto tu jsem,
bys mi okoval je dokonale;
bez podkov už nelze s nimi dále.

A já okovám je ryzím zlatem,
dáš-li za to svůj mi úsměv platem;
mně i koním bude pěkná zdo­ba,
najdeš štěstí ty i já, my oba.

Mimo mě tu není podkováre,
výhen má i hrud jsou plny záre,
a mé srdce buší láskou za tři,
ani nevíš, že už tobě patří.

V plamenech tě může k nebi vznésti,
sluncem je, toť život je a štěstí;
mimo lásku na světě ho není,
buďme šťastni, srdce mého knění.

ŠVARNÁ ŽENKA.

Ženušku mám zkvetlou nad liliji,
vlasy se jí kolem hlavy viji,
švarná je a švarně se mi šatí,
lesklé čelo jen se jeřabatí.

Nad žhavý jí uhel oči svítí,
nad maliny ústa se jí nítí,
a když v tanci buší srdce naše
zvoní na hrdle jí mariáše.

Mariáše jí, mně ostruženky,
ej, to ženka nad všecky je ženky,
směje se, když vymrštím ji s chutí;
jako v nebi v mém je obejmutí!

MLADOŽENKA.

Sedí Katka v, krášlena,
sedí, ručky v klínu,
na nohou má záhybové
čizmy z karmazínu.

Na mladého čeká muže,
zlatě hoří oči,
čeká, že s ním při cymbálu
do kola si skočí.

Vstoupil Janko do komůrky
bez chyby a hany
sváteční má košulenu
mentěk šňurovaný.

Letí k milé: „Hudci hrají,
pojď se v kole svíjat,
pojď se točit, vykrucať se,
podkovkami sbíjat.“

„Ach, já nemám podkovečky,
Janičku muj zlatý,
jak že budou pokreskávat,
nožky mé a paty.

Ach jak bych tě, Janko zlatý,
chtěla pocelovat,
kdybys mi chtěl na čižmičky
podkovečky kovat!“ —

Laškali se, hovořili,
pozvedla svou nožku:
„Podkovej mě, můj Janíku,
podkovej mě trošku.“

„Co mám kovat? Sotva vidím
malou tvoji patku;
nechci kovat, ale líbat
drobnou svoji Katku.“ —

ZASVITLO SLUNÉČKO.

Zasvitlo slunéčko v okna mé duše,
v sadě to zakvitlo na srdci hruše,
'vesele do zlata osení vzrůstá,
poupěti na šípku rumění ústa.

Bez hrozen květnatý pres zídku kloní,
chce slyšet písničku, zvonek již zvoní,
zvoneček zelený v zeleném keři,
an z řader nejhebcí škube si peří.

Škube je s družkou svou, štěbetá cosi,
škube a vesele na hnízdo nosí,
na hnízdo, v úkrytu sotva jež znáti,
nad ním dva motýli honí se zlatí.

Napadal do hnízda bílý květ višní,
hebkými plenkami zvonci se pyšní,
sluníčko zapadá zpod horských sklonků,
v hnízdo se stulilo dvě šťastných zvonků.

SMUTNÝ ORÁČ.

Všecko vůkol osmutnělo,
nebem táhne mrak,
a mé srdce plakat chtělo,
a mně vlhne zrak.

A mně vlnou oči obě
a mně prchá klid,
že chceš v první jara době
na vždy odejít.

Odejdeš-li, na vše časy,
zůstanu tu sám,
cestu, kterou odešla jsi,
všecku přeorám.

Přeorám ji zlatým pluhem,
žalost budu mít,
v každou brázdou polem, luhem,
perly budu sít.

Až ty perly v slunci vzplanou
v plameny mých běd,
zajde cestou přeoranou
pro mne celý svět.

POSTNÍ ROZJÍMÁNÍ.

Na veliký pátek v temný šla jsi chrám,
v chrámu chlad a smutno, co tam dělat mám?
Venku mnohem krásněj: slunečko tam svítí,
kočičky má jíva, země pestré kvítí.

Na veliký pátek velký v chrámu den,
a já v mladém jaru ved' bych tě radš ven,
kde skřivánek polní v slunci zpívá s hora
mnohem veselji kručty nad kantora!

Na veliký pátek mumlá v chrámě lid,
v omlazeném lese mír je však a klid,
tam pozorné ouško, i když větrík šumí,
co si láska septá, všemu porozumí.

Na veliký pátek velký církve půst,
a já rád bych syt byl vínem rudých úst,
ej, což bych se opil, nedbal věru ani,
sto necht' otčenášu měl bych za pokání.

Veliký je pátek, ale což je víc!
za krok ke mně jeden, sto ti vyjdu vstríc,
nebudem se klamat, nebudem se šálit,
milovat je také Pána Boha chválit.

PUSTA.

Hle, má pusta nedohledná,
nikde jakás cesta sledná,
sotva někde v řídkém křoví
unavený pták si hoví!

Nikde cesty; k horám, k boru,
vše se ztrácí na obzoru;
stejna v slunci je i v bouři,
mlhami si klidně kouří.

Když v ní vlci v zimě vyjí
a beťáři proletí ji
spěchající k vína kvasu
zaduní, leč bez ohlasu.

Zaduní a zas je tichá,
nehovoří, sotva dýchá
a na ňadrech, s kytkou křoví
jako magnátka si hoví.

VLAŠTOVIČKÁM.

Pěknou střechu má ta naše chata,
zrob v ní hnízdo, vlaštovičko zlatá,
zrob v ní hnízdo, vypěstuj své mladé,
jaro je, viz, už to pučí všade.

A v mém srdci také už to pučí,
toužím sevřít hocha do náručí;
až by jaro blížilo se k letu,
bylo by mé srdce plno květu.

Až byste se vy zas k jihu braly
s bohem by vám naše duše hrály
s bohem by vám hrály na huslicky;
měli bychom v srdcích andělíčky.

NÁHRADA.

Běda, běda! Spadla hvězda
k zemi náhle k ránu,
jistě zaspal její hlídač
v božím nebes stanu.

Jistě zaspal! Bože, bože,
nežli ten den mine,
musí dodat nebes hlídač
v nebe hvězdy jiné.

Nejkrásnější musí dodat:
jasnou, smavou, čilou.
Chvím se; není na tom světě
hvězdy nad mou milou!

MEDOVÉ KVĚTY.

Jara úsměv hruď mi rozežeh,
myšlenky mé na tvých jsou dnes rtech,
sladký med z jich květu vyssát chtěly
jako včely rudém na jeteli.

Když je k tobě snesla lásky vlna,
poznaly, žes sladkých květů plna
že skvost prelibezný nad med chová
ústa tvá i líčka malinová

NAČ DBÁTI.

Posud na světě jsou, Bohu díky,
rudé žhavé víno, žhavé rtíky,
pokud to dvě na světě mé blaží,
jsem a budu vždycky při kuráži!

Rudé víno radost ve mně vzbudí,
rty dám na rty, hrud přivinu k hrudi,
až se obé v živý plamen zžehne,
což pak na tom, chýš-li v popel lehne.

Než se zima vrátí, tepla minou,
z proutí, z chvoje vystavím chýš jinou;
stále budem jako dřív, nic méně,
nechať shoří všecko každodenně.

ZBOŽNÝ.

Stará krčma, s zlutým věncem z chvojí,
mám ji rád, tu známou babku svoji,
mám ji rád už pěknou řadu roků,
ač už kladou opřena je v boku,
ač jí s hlavy slamný čepec padá,
mám ji rád, když byla ještě mladá.

Od jakživa veselo tam bylo,
vždycky se tam dobré víno pilo,
vždy se to tam tančilo jak letem,
při souzvuku houslí s klarinetem,
jen že nemohl jsem přes strop z proutí
děvče nad hlavu si vyšvihnouti.

Stará krčma; byli jsme tu rádi,
já i družní moji kamarádi,
veselé jsme zpívali si písně,
třebas tatíčkové zřeli přísně,
když jsme jednu přes míru si dali,
však to v mládí také dělávali.

Říká páter, že se srdce kazí
v smoudu krčmy, kde prý hrách se plazí.
já však v děvčat nejbujnějším roji
myslil na tebe vždy, duši svoji
a byl jistě před boží jsem tváří
zbožnějším, než on je při oltáři.

Stará krema: vždy jsem rád v ní stával
v děvčat hejně, abych rozeznával,
co jsi krásnější v svém mládí květu
nežli vsecky co jich v širém světě
vždyť bys jen kol hlavy na anděla
zlatou zář a křídla míti měla.

NESMÍŘENÝ.

Tichounká jsi, útloucká a malá,
ale velmi jsi mě oklamala,
na smrt jsi mé duši ublížila,
zaplať ti to pánbůh, moje milá.

Až uslyšíš smrt mou z lesa strany,
neber kněze, nedej zvonit hrany,
bez zvonu v hrob tělo ulož tlící,
pukly by vám zvony na zvonici.

Pukly by vám; srdce mého žaly
provazy by se vám přetrhaly,
zvonice by na vás náhle spadla,
vždyť má duše lsti tvé jedem zvadla.

PODVOVNÝ MILENEC.

Když jsem k vám jezdíval, ještě loni,
studánka leskla se pod jabloní:
bez vody, bez vláhly dnes ta místa,
vypráhla slunečkem dozajista.

Vypráhla slunečkem, či tvým okem?
Dost bylo vody zde před půl rokem,
jabloň-li vpila ji ve své snětě?
Dost bylo vody tu ještě v letě.

Nebádej, nezpytuj, co tu bylo,
za ten čas mnoho se proměnilo,
koník tvůj vypil ji do kapky sám,
když chvátals od jiné teprve k nám.

Podváděls obě dvě, šuhajíčku,
k jedné jsi jezdíval při měsíčku,
k druhé jsi jezdíval při zořici,
zajeď si pro milou k šibenici!

SMUTNO, TESKNO.

Smutno v poli, teskno, vukol horský dým,
teskno, smutno; srdce bolí za milým,
všecko smutno, nic mi radost nevěští,
snad potkalo šohajčka neštěstí!

Jako meč to srdce moje proniká,
nebudu mu napájet už koníka,
jezdil na něm pod oblouček v soumraku,
jasné hvězdy svítily mu ze zraku.

Zapad koník v horské zimě do sněhu
nemohl se ke mně pustit do běhu,
shodil chlapce nevěrníka ze sedla,
nová milá šohajka mi odvedla.

Přebrodit chtěl za dědinou bystřici,
ale já ji od dávna mám sestřici,
ta se za mou bolest v hněvu mstila hned
v proud jej strhla, už se vzhůru nepozvedl.

Líbala jej kolebala v náruči,
snad se od ní věrné lásce přiučí;
pomstila mne posestřice za hoře
a já pláču osiřelá v komoře.

Kudy plují, kterým krajem? Až to zvím,
přec za chlapečím preubohým pospíším,
se skal skocím do bílých vln chomolu,
poplujeme s milým v moře pospolu.

Jestlize mne voda na břehi vynese,
zapějí mně drobní ptáci po lese
jeho písen, jež mi stále v hlavě zní,
pak se teprv moje srdce uklidní.

UKVAPEN.

Vyjela si z hradu paní
v les s myslivcem na čekání,
vyjela si, pospíchala,
jednoho jen sluhu vzala.

Jeli, jeli skrze mlázi,
kde se srn a srnka schází:
kde sled zvěře, bděle stáli,
koně k jedlím přivázali.

Srna píská, srnec říje:
vystřelili, chybili je . . .
„Ať si prchli,“ děla ona,
„stejně s nimi hrud' mi stoná!

Hrud' mně hoří, hlava pálí,
vody není, leda v dáli,
nežli spráhne ret můj chorý
naber, sluhu, do čutory!“

Dlouho hledal, nenacházel,
červánek už k zemi scházel,
když ji nabral, v skok se dává,
budeť paní nedočkavá.

Nebyla však, jen se smála,
s švarným myslivcem tu stála;
„Pospíchal jsi, vím to,“ děla,
„pot se ti jen řine s čela.

Az budu zas ziznit v lese
a vzdech na rtech se jí třese —
„chceš-li o mne lépe dbáti,
nesmíš příliš pospíchatí.

Toužila jsem čerstvé vláhy,
byl jsi tu však příliš záhy,
v pozdější jen trochu době
líp bylo by mně i tobě!“

NA PŘÍVOZE.

Slabost nedá jíti noze!
Umdlen stojím na přívoze,
kde že přívozník, kdo poví -
U milé si v krčmě hoví!

To má duše nevydrží,
krev mi srdcem jde jak strží,
hlava hoří, tělo vadne,
buďto já, neb on ať padne!

Výsknu si naň, uslyší-li,
výsknu si naň, počkám chvíli,
zabím jej, až přijde k lodi
proč mně za děvčetem chodí?

Proč mně chodí za děvčetem,
jediným mé duše květem?
Že mi je chce utrhnouti,
dám jej rybám v řece plouti.

NEVĚRNÝ.

Švarného jsem jezdce milovala,
uzdu zlatou jeho koni dala,
koni uzdu, jemu při rozluce
kolem krku ovila jsem ruce.

Sotva políbil mě, vyjel v luhy,
vyjel bez sedla a bez ostruhy;
i tu uzdu mohl oželeti,
bez uzdy kun mnohem líp prec letí.

V krčmu slétl jako ptačí peří,
koně k sloupku uvázal blíž dverí,
rudé víno dal si nosit v džbánu,
od večera popíjel až k ránu.

Pil a pil, az zlatou uzdu propil,
vdovu krêmárku kol pasu chopil,
zrel jí v oci; nový den když sivěl,
znova zpil se, dřív než vystřízlivěl.

Rozkoše číš pil s ní vrchovatou,
propil uzdu i mou lásku vzňatou;
za to ruce krku kol jsem svila,
v tvár jej líbala a uskrtila.

DVOJÍ VIÁHA.

Rodný sad a moje srdce
dva jsou různé světy,
tu i tam jsou pochovány
dva libezné květy.

V rodném sadě na záhonku
růžičku mám znylou,
a v svém srdci nevěrnou jsem
pohřbil svoji milou.

Znylou růži ovlažuje
viáha skrytá v mlze;
hrob mé milé na dně srdce
vlaží moje slze.

VÁHU.

Váhu, milý Váhu,
ty máš tisíc práhů,
ale já jsem bēden,
mám práh jenom jeden.

Jdu-li přes něj domů,
hned stotísíc hromů
ze své hněvu strže
žena vstříc mi vrže.

Všecka rozkvašena
je ta mrcha žena,
kdo mě od ní zbaví?
Kéž ji vlk udáví!

Vlk ji neudáví,
ona neumlká,
než by vlk ji polkl,
spíš by polkla vlka!

ZOUFALÝ

He, s děvčaty hoši skáčou,
a mé hněvy jiskry pláčou,
hoří všemi myšlenkami,
žena s jiným odešla mi.

Odešla mi tam tou hatí,
vím, že se mi nenávratí,
odešla mi tamo k lesu
a já žalost v srdci nesu.

Nesu žal, jsem láskou chorý,
prchnu, budu chlapcem z hory;
budu bloudit se sekerou,
zabiju, kde potkám kterou.

Za své noci plné trudu
na všech ženách mstít se budu,
ať mě třeba hajduch chytí
budu z pomsty radost míti.

POŽUNSKÉ ŽENUŠKY.

Tri žensky jako kvítí
v Požuni jsem znal,
když jsem pánům k vinobraní
na cymbále hrál.

Hrál jsem pánům na cymbále,
dobré víno pil,
s ženuškami jako kvítí
jsem se pobavil.

První jako živé stříbro,
zrak jí jenom plál,
té jsem jednou při setkání
políbení dal.

Hubička to byla žhavá,
vonný růže květ,
posavad mně po ní sláadne
roztoužený ret. —

Druhá byla upejpavá,
k schůzce jsem ji zval,
dvakrát jsem ji usměvavou
kolem pasu jal.

Milá objetí to byla,
chvěla se mi hrud',
když mi ňadry srdce tiskla;
požehnána buď!

Třetí byla jak beruška,
učiněná ctnost,
jí jsem jednou z dobré vůle
zahrál pro radost.

Byla tichá, klidná, vážná —
té jsem opas sňal,
při měsíčku na vinici
tříkrát u ní spal.

JONAK.

Pokavad mláďi vítězně v krvi i svalch mi výská,
pokavad koně bujného lýtko mé krotí a stiská,
pokavad z krve pucí mi zelené větve žiti,
chei míti vonný, žhavý květ, listy i plody chei míti.

Chei míti chýsku útulnou jak hnízdo pěnkavěi v klenu,
chei míti družku veselou, ohnivou, švarnou chei ženu,
chei míti víno vyzrálé s perel vždy šumným zdrojem,
chei míti srdce jásavé s rozkosí zvučícím rojem.

Chei kolem sebe radost mít, stěsti chei vně mít i ve mně,
chei v duši klasu bohatost i s vůní zorané země;
zrozen-liž jsem, bych otročil? Kdo směl pak v život vratky
v hrv okamžiku svévolném z klínu mě probouzet matky?

VLÍDNÉ KRČMÁŘKY.

Kdekoli jsme pili mnohé dny a týdny,
všude byly, v úkol krčmářky k nám vlídny.

Statečně jsme pili, výborně jsme spali,
věru nás šuhaje pěkně milovaly.

Švarně milovaly, v pohár nalévaly,
když jsme odcházeli, ještě peněz daly:

„Přijďte, šuhajové, kdy se vám jen ráčí,
přivívejte k srdci, která se vám páčí.

Vhod-li není která, šuhajové, víte,
za večera si nás snadno vyměníte.

My Vás pomilujem, jste-li láskou choří,
naše ňadra hřejí, naše ústa hoří.

Naše ústa sládnou, naše oči svítí,
přijďte k nám, šuhajci, až se hvězdy znítí.

Sladké milování při vínečku ve dne,
ale ještě sladší, když slunečko sedne.“

TYS JAK SLUNNÝ DEN.

Tys jak slunný den, já noc jak vlahá,
považ, Katuško jen, moje drahá,
kdybychom se objali v tvém stánku,
změnili bychom se do červánků!

Až bys pospala si jak noc v jaře,
já bych přišel zase plný záře,
zlibal bych tě dřív než měsíc zbledne,
a čas z rána šel by na poledne.

Věru krásná jarní noc by byla,
kdybys tisíckrát mne políbila!
Věř, to políbení v jarní rose
do hvězd vždy a vždy by měnilo se.

A kdyby ses usmála jen maně,
slunéčko by vzešlo v jitra straně,
vzneslo by se, plápoem by plálo
a to žití rájem by se stalo!

ŽÁRLIVÝ.

Slabost nedá jíti noze!
Umdlen stojím na přívoze,
kde že převozník, kdo poví?
U milé si v krčmě hoví!

To má duše nevydrží,
krev mi srdcem jde jak strží,
hlava hoří, tělo vadne —
buďto já neb on ať padne!

Výsknu si naň, uslyší-li,
výsknu si naň, počkám chvíli,
zabím jej, až přijde k lodi,
proč mně za děvčetem chodí?

Proč mně chodí za děvčetem,
jediným mé duše květem?
Že mi je chce utrhnouti,
dám jej rybám v řece proutí.

U KRČMÁŘKY.

Zapršelo, jen se lilo,
srdce se mi zarmoutilo;
promokl jsem, šatu želím,
nevím, kde se obveselím.

Hej, v Trnavě v krčmách všude
prodávají víno rudé,
ale v jedné, zdali znáte,
nalévají víno zlaté.

K čemu tedy hloupé nářky?
V oné krčmě u krčmářky
za chvílečku, věřím pevně,
zmoknu vnitř a uschnu zevně.

Ej, což víc! Ať prší slapy;
když mě ona v náruč lapí,
za mžik víno zázrak koná:
hořím já a hoří ona!

Noc se krátí, noc se chýlí,
„Nechod, nechod,“ vdova kvílí,
„nechod ještě, moje zlato,
po dešti je v cestě bláto!

Nechod, až zas bude suše,
nechod, nechod, moje duše,
nechod, dobře tobě radím,
večer vše ti vynahradím!

Nechod, nechod, večer chutě,
hubičkami opiju tě;
promoklého z černé tuče
přivinu tě do náruče!“ . . .

Poslouchám, kůň skryt je v stáji
a já v krčmě jako v báji,
jako v báji, jako v ráji,
andělé mi husle hrají!

Hrají, plaší dlouhou chvíli,
až se doba v půlnoc schýlí,

třeba by — již hrají s pílí —
černí cigáni jen byli.

A já uvnitř zmoklý vínem
krčmářku si k ňadrům vinem;
její oči zrovna srší
a hubičky v tvář mi prší.

A tak činím z dobré rady;
mám-li zmoknout, zmoknu tady;
v dešti přejít devět lánů?
Ne, radš zmoknu u cigánů.

U cigánů, u krčmářky;
tisknu bočky, líbám tvářky,
piji víno v bázni boží
a vyspím se v jejím loži.

KORHEL.

Korhel báča zle urobil,
zbyl se kobyľ, ženu dobil,
mámu zbodal, chatu prodal,
potom v hoře kúru hľodal.

BABA STAROST.

Ajta moje starost, baba kletá,
už mi zas prach s dýmem v líce metá.

Trní s štěrkem na cesty mi dává,
bláto na ně ze všad přihrabává.

Z dravčích drápů zrobené má hrábě;
posvítím já šeredné té bábě.

Opiju ji nejžhavějším vínem,
rozbiju ji lebku vzdoru klínem.

Zakleju ji navždy kletbou ráznou,
od vína ji vrazím v bečku prázdnou.

Do řeky ji hodím: Hajdy k moři!
Konec bude starosti a hoři.

Potom znova do krčmy si sednu:
Hospodo, sem čerstva ještě jednu! —

HNĚV.

Všech upírů nejdravější zlý je hněv,
nejjistěji ve dne v noci pije krev,
pije krev a dusí ňadra napořád,
jenom vínem přinutíš jej pokoj dát!

Staré víno to jen ničí srdce trud,
jiné léky užívati zlý je blud;
hněv je lstivý, chodí s tebou, kudy jdeš,
jenom vínem ze srdce jej vyženeš!

A nemáš-li staré víno: dobrý lék
u večer je od děvčete polibek,
sladký, žhavý jako v září slunce žár,
k osvěžení není taký nad pohár!

VESELE!

Huslaře mám v předu,
v zadu dudáka,
proto v smutnou krčmu
nic mne neláká;
do pole se pustím,
zajdu do boru,
číšku nosím v k pse
v torbě čutoru.

Kdo se smutku poddá,
sám se utýrá,
při hudbě a víně
žalost umírá;
svět se divně motá,
stár a sláb je snad,
kdybych nezpíval mu,
byl by v bláto pad!

Hřejte tedy, hoši,
vesele nám v let,
nežli vrávoravý
skutálí se svět;
než obruče puknou
z jeho útoru,
číšku nosím v kapse,
v torbě čutoru.

Pijte, nalévejte,
pijte zas a zas,
svět se divně vikle,
hrozí zabít nás;
chytněte jej v půli,
mírněte ten rej,
krčmářko, buď k vůli,
hubičku mi dej!

ŽENA CIGÁNSKÉ KRVE.

Statek měl a domek nový,
podělil ho po tátovi;
od otcova bratra strýka
plemeňáče dostal býka.

Od pantáty dostal hřebce,
oženil se, tančil křepce,
dostal ženu, pěknou v líci,
krasavici, parádnici.

Měla na rtech sladká slova,
co den chtěla býti nová,
vše chtěla, co srdce snilo,
peněz však už nestačilo.

A muž, aby hověl ženě,
prodal něco každodenně;
prodal louku, prodal pole,
a les mladý nic než hole.

Prodal býka, prodal hřebce,
koupil botky, koupil čepce.
naposledy koupil šaty —
ukradené za dukáty!

Přišel hajdúch: „Pomoc není,
musíš se mnou do vězení,
zatím ženu na sirobě
mladý sudí vezme k sobě.“

Muž dokonal na žaláři,
ženušce se dobře daří:
kvetla, tloustla, víno pila —
potom v městě cigarila.

JAKÉ BY TO BYLO ŽIVOBYTÍ?

Dozněl ve vsi zvon, den zmirá,
na pustě se mlha rozprostírá,
sever dýše mrazivými ústy.
potulný vlk vyje lačen z pusty!

Ať noc straší, nám se v krčmě jasní,
pokud v džbánu víno jiskry básní:
pokud ruce krčmářky je nesou,
ať hrud' zpívá, až se okna třesou!

Jen ať náhle, dbejte, pusty děti,
jen ať srdce její neodletí
za horárem mladým v staré hoře,
pak bychom zde zahynuli v skořel

Zda by někde krčmářka as jiná
nosila nám takového vína?
zda by sladila je svými ústy?
zda by neutekla radost z pusty?

Žena z krčmy, z pusty všecko kvítí,
jaké by to bylo hloupé žití?
k čemu byly by pak naše hlavy?
Leda pánům hračkou pro popravu!

UPÍR.

Všech upíru nejdravější zlý je hněv,
nejjistěji ve dne v noci pije krev,
pije krev a dusí, dává,
jenom starým vínem se ho zbaví!

Staré víno to jen ničí srdce trud,
jiné léky užívati, zlý je blud,
hněv je lstivý, chodí s tebou, kudy jdeš,
jenom starým vínem zas jej vyženeš.

A nemáš-li staré víno, dobrý lék,
u večer je od děvčete polibek,
sladký, žhavý jako v srpnu slunce žár,
k osvězení není však, věr, nad pohár!

ČIKOŠ.

V pustě jsem zrozen, v pustě mám byt,
sám jsem, mně v odpor všetečný lid.
Pohorské houští, skrýš má — a huň
to je můj oblek, přítel mi kůň!

Kůň prostý sedla, bez uzdy, ej,
přes pustu v nejprudčí dává se rej,
nad sedlo turecké jest jeho srst,
jen sena odměnou když mu dám hrst.

Na pustě vesel jsem, v pustě jsem vzrost,
před sluncem, před deštěm širák mi dost,
vesele pohlížím přes Dunaj v dál . . .
hej, kdo je šťastnější, čikoš či král?

'SÁM CHCI ŽENU, SÁM CHCI KONĚ!

V dědině jsi často, sám kde bývám,
oknem krěmy do sině se dívám,
zrím, jak usmíváš se na krěmárku
a mé srdce hned je plno nářku.

V krěmě přenocuješ, já kde lihám,
ale věz to, Bandi, že tě stihám,
chytnu-li tě, divý pustý hosti,
ustelu ti v Tise do věčnosti.

Za ženou mi chodiš, vím to jisté,
přes dunajské táhlé trasoviště,
uvidím-li, jak se přes ně plížíš,
tam kde uhlídám tě, hlavu snížíš!

Dost máš jiných, vyber, což je o ně!
Sám chci vsak mít svou, jak sám chci koně,
nechci o ženu se s tebou dělit,
raděj bych se do čela chtěl střílit!

Rozkatím se, rozbiju co v cestě,
zabím chlapu, kdyby přišlo dvě stě.
Sám chci ženu, sám chci svého koně,
nebo zhynout v lese na průhoně.

Na průhoně, kde se drvo kácí,
kde nepějí děvčata ni ptáci,
kde se nikdo zastaviti nechce,
kde jen černý havran v noci křehce!

Sám chci své, nač cizí líbat v ústa;
koně nemilého měj si pusta,
jen co mé jest, miluji a jímám,
z cizí fajky sobě nezadýmám!

POSPĚŠ, KONI!

Smutno je mi, hlava se mi kloni,
postůj, osedlám tě, milý koni,
osedlám tě, hled, jsme tady sami
leč mé srdce je už za horami.

Za horami stojí u obloku,
zrcadlí se v holubičím oku,
zrcadlí se, ach, zde těžko je mi,
pospěš, koni, než v něm utone mi.

Pospěš, než ji na dno srdce padne,
dvě bude mít ona a já žádné,
pospěš, pospěš, umru, pomoc není,
své-li srdce za mé nevymění.

LABUŽNÍK.

Hynu, dej mi číši vína,
z Tokajského rád bych pil,
churavím, má krev je líná,
rád bych se zas uzdravil.

Nuž, zde pohár vrchovatý,
napij se a vesel buď! . . .
hle, jak jiskří zdroj ten zlatý,
ve lva změní chorou hrud'

Piji na tvé zdraví, malá,
nejmilejší děvče z všech,
abys mi se usmívala
jako růže na řadrech.

Z Tokaje však víno není,
jež mi poctou přinášíš.
ač se jeho září mění
v křišťálovou ze skla číš.

Tokajské to není zhola,
ač to přece vzácný zdroj;
myslím, že v něm ukryt z pola
polibků tvých zlatý roj.

Ale duše žár v něm není,
třeba zlatý lesk mě sved',
proti tvému políbení
trpkne sám tokajský med.

Proto mně jím není líku,
nemáť pravý ohně žeh,
tvých-li se však dotknu rtiků,
hned mám srdce v plamenech.

Tknuli se jich jenom maně,
potácím se tam i sem,
stal jsem se jím svrchovaně
labužnickým pijanem.

Duch můj bouří, líce blednou;
chceš-li mne zas hodným mít,
na svém srdci nech mě jednou
prospat se a odpočít.

KRČMA ZA DUNAJEM.

V pustě nad Dunajem krčma slámou kryta,
chodím ke krémárce, sotva ráno svítá.

V krčmu u Dunaje chodí také jiní,
se mnou krémárka vsak nejlépe to míní.

Krémárka sic všecky starým vínem vnadí,
ale číš mou tajně rudými rty sladí.

Rudými rty sladí, slunným okem jasní:
„Ať se ti, šuhajko, o mně jednou zasní!“

„Zasní se mi denně, ale nespím v noci!“
„Ej, šuhajko, tomu snadno odpomoci!“

Když sesíví žluté u Dunaje keře,
přijdi pod okénko, šuhaji muj v seře.

Ale nechod' s jiným, k čemu také páru?
Sladšího dám vína z lepšího poháru.

Sladšího dám vína při měsíčné záři,
usneš na mých nádrech líp než na polštáři!" —

Chodím v krčmu denně po tom vínku planu,
chodím za večera, odcházím až k ránu:

Odcházím až k ránu, když už vyjasníno,
u jiných jsou břečky, u milé je vino!

NALEJ!

Krčmáři, nalej, ale věz,
že posavád jsem bez peněz;
za týden — poctivý jsem chlap,
dám všecko — ne-li, pak mě zab!

Zab mě a navždy budem quit,
jak ne, mě můžeš pověsit,
leč zaplatím a všecko dám,
sám sebe židu zaprodám.

Dám chalupu mu, dám dvě krav,
dám polní náradí, dám brav
i ženu přidám; pro tu as
mi všecko i s ní vrátí zas!

MEZI JÍZDOU.

Zastavme se! Zde je věch, tož víno,
jaké asi? Bohu poručino,
kdo je v cestě žizniv, málo žádá,
jen když krčmářka je točí mladá.

Plná číše zdárným bude likem,
osladíte-li ji tím svým rtíkem;
výborné je; vrávorám, ej ruče
chytněte mne, drahá, do náruče!

Hlava se mně točí, hynu, chvatem
ustelte mi na svém srdci zlatém,
ať mne spánek v sedmé nebe nese,
buďte milosrdná, smilujte se!

NEBE.

Ty vroucí objetí máš hříchem?
To s útrpným jsem vyslechl' sn íchem;
nač v nebi po smrti mám býti;
když můžem' za živa je míti?

Spěš do nebe — mé do náruče —
mé srdce na vrata mu tluče,
já vím, že Pánbůh sám už velí,
by andělé nám otevřeli.

UČENÍCI.

Jede horský jonák vesel s polí,
nejhezčí on chlapec na okolí,
jede vesel, do lesa se dívá,
jeho milá shlédla jej a zpívá.

Zná ty písne jonák; hrud se třese,
z lesa dívčina mu kytku nese,
vzal si kytku jonák, vztáhl paze,
na kalúpek ozdobou ji váže.

Jede: plove jako ryba v toku,
večer zulíbá ji při obloku;
jede vesel, směje se a hvízdá,
že skřivánci vylétají z hnízda.

Vylétají z hnízda, k němu letí,
vybízejí mladé svoje děti:
„Spěšte, děti, než se začne stmívat,
přiučte se od jonáka zpívat.

Pojďte rychle, pějte na svém hnízdě,
vše, co hvízdal jonák při své jízdě,
pějte, že se v horách sníh už tratí
a že jaro dojista se vrátí!“

KOŘENÁČ.

U Tarčalu na kopečku
roste víno kořenáč,
koupím si ho věru bečku,
ale nevím kdy a zač.

Prstů pět už měl bych na ni,
přidám k prstům ještě hmat,
s chlapci druhy na Kriváni
budem pít a hodovat!

HVĚZDY.

Mne všeho světa všečen lid
o volnost nemoh' oloupit;
jak neoraná niva
vždy byl jsem od jakživa.

A všečen lid a všečen svět
ten urvat nemohl mi květ —
ač hrdá jsou má slova —
jsem švarná z krčmy vdova.

Dřív byl mou síní les i lán,
teď navždycky jsem ukován
své milé oblou paží
a pouta ta mě blaží.

Dřív byl jsem jezdcem rychlým tak,
že nemoh' dostihnout mne pták,
teď zastavit mě nutí
mé vdovy povzdechnutí.

Dřív od večera v bílý den
zřel v hvězdnatý jsem noci sen,
teď nechat svět se mračí,
jen dvě mi hvězdy stačí.

Dvě hvězdy pouze. její zrak,
ty zjasní každý duše mrak,
co ještě zapotřebí,
jsem v krčmě jako v nebi.

ZLATÁ VDOVA.

Zlaté oči v různé tváři, zlaté broskve v bílém
klínu,
pozvala mne zlatá vdova ku zlatému v krčmě
vínu;
s lící zlatým usmíváním dala mi je v zlaté číši
a já tonul v jejích očích jako v zlaté nebes
říši.

Zlatá vdovo, zlaté víno v zlaté číši zlatě hoří,
a mé srdce hoří spolu v krásy vaší zlaté zoři,
duše má je všecka spita, srdce mé je žarem
jato,
dejte víc mi, nejen víno, nejen broskve, moje
zlato!

Dejte rtů svých oheň zlatý, dejte zlaté
obejmutí,
bez těch vno i ty broskve nejsou pro mne
pravé chuti;
nechte mne v tom obejmutí od červánků v jitro
zlaté,
vzplanem jak dvě zlatá slunce, v lásce v štěstí,
uhlídáte!

Ach, já vím, že sladší ještě — zlatá vdovo —
dary máte!

ZBOJNÍKOVA MILÁ.

Zamiloval zbojník švarnou vdovu,
u vody jej lapli do okovu,
hynek zbojník, strádá v trudném snění,
ukovaný k špalku ve vězení.

Hyne zbojník, strádá, málo dbalý,
že ho v komitátu ukovali,
hyne ňadry, pláče, kvílí znova,
mlá že ho prozradila vdova.

Jen až hněv jej vzkřísí v živém rovu,
uteče a vyhledá tu vdovu,
a než počne novou zradu snovat,
tisíckrát jej musí pomilovat.

Musí při něm toužit při hvězd záři,
jak on po ní toužil na žaléři;
musí od něho mít důkaz pádný,
milovat jak on že nezná žádný!

HREJ, CIGÁNE!

I.

Hrej, cigáne, celá ves at slyší,
chci za tebou skákat s plnou číší,
s plnou číší, s plným vína džbánem,
hrej, cigáne, před Eržíným stanem.

Hrej a hrej, at třeba o tom neví,
at jí nikdo lásku neprojeví,
at jí nezjeví též moje žaly,
že mne, chlapce s hory páni jali!

HREJ, CIGÁNE!

II.

Hrej, cigáne, rychle, freško,
nohy touží v let,
ať má hlava, jež se kloní
vytýčí se hned,
ať mé srdce čardáš tančí,
ať nemusím snad
sklopit oči pod širákem
a snad zaplakat.

Něhrej mi tu rozplakanou,
veselou mi hrej,
žalost má i radost moje
chtí se dáti v rej;
hrej, ať se tu nerozpláču,
ať radš zaspívám,
hrst měďáků za tvou práci
na víno ti dám!

Vše ti dám, jen něco nechám
pro příhodu zas,
jestli svět mne mrzet bude:
pevný na provaz,
aby ona nemyslila,
že jsem teskliv byl,
když jsem v krčmě při cimbálu
rudé víno pil.

Rudé víno popíjel jsem,
byl jsem samý zpěv,
mnil jsem, z klamného že toho
srdce piji krev;
že jsem zpil se jeho jedem
a že jeho kvas
přivedl mne k sešílení —
a pak na provaz.

V TOKAJI.

V Tokaji, kde Tisza s Bodrogem se spájí,
všecka děvčata mne věru rády mají,
všecka děvčata tam po tokajském kvetou,
všecky ženušky mi tamo hlavu pletou.

V Tokaji, v Tarzálu roste víno žhavé,
žhavé jsou tam ženy tváře usmívavé,
leč já dobrý chlapec nezkušený, mladý,
jakou bych si vybral, nevím sobě rady.

Nevyhlížej; srdce počne se ti svírat,
poceluj hned první, jenom nevybírat:
ty ostatní rády přání tvému zhoví,
jen až družka družce o tvé touze poví.

V Tokaji, v Tarzálu, všude réva sladká,
všude dobrá srdce, všude líčka hladká,
tam budu mít cimbál, ženky, víno,
to ostatní budiž bohu poručino!

Jestli černovlasou, nebo snad tu rusou,
jestli snědou v tváři, neb tu s rudou pusou,
nejdřív tu, pak onu, jak ti která padne,
má-li žhavé oči, má-li líčko ladné.

Neber podle očí, neber podle líce,
vyber, která v lásce objímá tě více,
která k tobě přijde na vinici v touze,
která celuje tě vesele a dlouze!

Které milovat mám, nevím zhola věru,
přemýšlím a zkoumám, tak i tak to beru,
ale k rozhodnutí nemohu se zmoci —
snad Tokajské ve dne a Tarzálské v noci!

HROZBA.

Víno vždy mne láká k zlému,
dozajista pomstím se mu,
ať se mračí nebo směje,
vypiju je do krůpěje.

Vypiju je z beček, z flaší,
potom mne už nepostraší,
od něho se ani nehnu;
umru, k prázdným lahvím lehnu.

POMSTÍM SE!

Divíte se, co se ze mne stalo?
Vino mi to, věřte, udělalo.
Hanbu tržím, lidé se mne štítí . .
Pfuj, to věru jinak musí býti!

Zlořečené víno, pekla hosti,
stát chci proti tobě bez milosti,
projdu za tebou vše světa říše,
vypiju tě do poslední číše.

HNĚV KAMARÁD.

Proč se v dlaně hlava moje skládá?
nad Hněv nemám v světě kamaráda;
nad vše věrnější mne neopustí,
od malička bylo mi s ním růsti.

Od malička stejnou cestu máme,
černé chleby věrně se mnou láme,
stejně se mnou řeže v lese hole,
když nás z vesnic psy štvou v širé pole.

Vím, že kdybych teskliv skočil v řeku,
vytáhne mne na břeh, ač ne k děku,
vždy je se mnou: v sdílnosti i v muce,
do hrobu s ním půjdu ruku v ruce.

Známe se už dávno, mnohá léta,
dětmi šli jsme do širého světa,
také z něho cestu najdem záhy,
vid', můj Hněve, kamaráde drahý!

CHLAPEC Z HORY.

I.

Po dvacet krásných, volných let
byl palácem mým celý svět,
teď v žaláři jsem dlouhý rok
a nesmím z něho ani krok.

Jsem uvězněn a v řetězích,
že z magnátových plných lín
řad pšeničných jsem snopů vzař
a v jeho zámku sladce spal.

Však brzy uteku. já vím,
ty řetězy v čas přerazím
a do hor ptákem dám se v let
a mým celý bude zas svět.

A mým, ať chce neb nechce pán,
zas zlaté pšenky bude lán
a jeho ženy sladký vděk —
a magnátem můj potomek.

CHLAPEC Z HORY.

II.

Chleba lační psi a řádu
vždy mi v cestu vyběhnou,
ať se kam chce oko nese,
ať se kam chtí nohy hnou.

Chleba lační psi a řádu
vždy za sebou v patách mám,
leč zlatými sny své duše
zlé ty šelmy krotivám.

Než jich tlamy nenasytné
chvilky nechtí odpočít,
nejen zlaté sny mé duše,
i mé srdce touží mít.

Jak je skrotit? Pádnou pěstí?
naplivnout jim v rudý zrak?
To ni ono nevzpomáhá,
ze psa tím jen roste drak.

Chleba lační psi a řádu,
skrotím já vás v krátký čas;
hodim vám svůj otrávený,
bídny život na pospas. —

ZBOJNÍK ODHODLANÝ.

Nebe jako z olova je slito
a vše vůkol nocí obemknuto,
báča sever v skalách zlostně vzlyká,
v mračnech blesku zlatý had se smyká.

Dědiny-li dojdu brzy asi
a z beřánské kohos najdu chasy;
krčmu najdu-li, kde cigán hude,
vína číš a děvče-li tam bude?

Nenajdu-li, dám se rovnou k lesu,
nač pak těžkou valašku si nesu?
na mechové uhostím se lože,
než mi kohos pošleš, hodný bože!

Často volaři zde voly vedou.
Často páni na hody tu jedou,
a já třeba s čertem vyjdu v sázku.
že zde někdo zbude bez opasku!

A jestliže hajduci mě lapnou,
ať tři na jednoho, všickni skapnou,
neskapnou-li, budu chlap jak svíce,
až mne sejmou brati s šibenice. —

CHLAPEC Z HORY.

Strádám! Bůh mne zapomíná,
napořád jsem hnán a štván;
dám-li si dát číši vína,
bývám břečkou oklamán!

Sotva jaro započiná,
v toulky spěchám s návrší;
dám-li si dát číši vína,
mračno mi v ně naprší.

V letě vázne noha líná,
vedro svěžest ubíjí;
dám-li si dát číši vína,
slunce mi z ní upíjí.

Jeseň ani neusíná,
vždy mne bouří provází;
dám-li si dát číši vína,
prach mi do ní nahází.

Zima, dnem i nocí jiná,
ráda u mne hová si;
dám-li si dát číši vína,
sněhem mi je pomísí.

Zda mne osud neproklíná?
k čemu nést tu věčnou tíž?
dám-li si dát číši vína,
poslední to bude již!

Ať se jak chce duše vzpíná,
ze všeho jen žalost mám;
dám-li si dát číši vína,
jed si k němu přimíchám! —

HODNÝ MILÝ.

Ženské pokolení, zda je znáte?
Mě podvedlo žen už padesáte;
v každé, v každé byla duše černá,
první po půl stu však byla věrná!

Chvála bohu, aspoň jedna milá,
aspoň jedna ze všech hodná byla,
aspoň jednu tedy, chvála bohu,
aspoň jednu ze všech podvést mohu.

OBSAH.

První léta	7
Horský puak	8
Tatry	10
Dunaj	10
Velký pán	11
Láska	12
Divný nálv	13
Družné štěstí	14
Snoubenci	15
Nemá láska	16
V podzim jsem te poznal	18
Posvezení	20
Šilim	21
Opatrná	22
Tys můj svět	23
O Beňovských lázních	24
Roztoulaný	27
Na horské pastvě	28
Večer v polích	31
Májova noc	33
Lepší zdoha	34
Urvaný květ	35
Réva milenka	36
Kdyby	37
Shorinu	38
Růžová klec	39
Viska bez chlapců	40
Raněn	41
Tak nebo tak	42
Bez soupeře	43
Pěkné konání	45
Divoké srdce	46

Chytré slunce	47
Něco za něco	48
Kouzelné oči	49
Záhady	50
Milý koníček	52
Černé oči	53
Na rozcestí	54
Nedbám	56
Švarné děvče	57
Jedna duše	59
Bez hocha	60
Prání i obava	61
Přec závistivý	62
Studně	64
Přijď na salaš	65
Hodná mila	66
Ostýchavý	67
Teskný zpev	68
Léto	69
Šťastná nevěsta	71
Po sobáši	73
Bezstarostný	75
Štěstí	77
Švarná ženka	79
Mladožínka	80
Zasvitlo slunéčko	82
Smutný oráč	83
Postní rozjímání	85
Pusta	87
Vlaštovičkám	88
Náhrada	89
Medové květy	90
Nač dbáti	91
Zbožný	92
Nesmířený	94
Podvodný milenec	95
Smutno, teskno	96
Ukvapen	98
Na přívoze	100
Nevěrný	101
Dvoji vláha	103
Váhu	104
Zoufalý	105
Požunské zenusky	106

Jonák	108
Vlidné krčmářky	109
Tys jak slunný den	111
Žárlivý	112
U krčmářky	113
Korhel	119
Baba starost	117
Hnev	118
Vesele	119
Žena cigánské krve	121
Jaké by to bylo živobytl	123
Upr	125
Cikos	129
Sám chci ženu, sám chci koně	127
Pospes, kom	129
Labuzník	130
Krčma za Dunajem	132
Nalej	134
Mezi jízdou	135
Nebe	136
Uvenici	137
Kořenáč	139
Hvězdy	140
Zlatá vdova	142
Zbojnickova mlá	144
Hrej, cigane I	145
Hrej, cigane II.	146
V Tokapi	148
Hrozba	150
Pomstím se!	151
Hnev kamarád	152
Chlapec z hory I.	153
Chlapec z hory II.	154
Zbojník odhodlaný	156
Chlapec z hory	158
Hodný mlá	169

MAKRAMELDINI
J. OTTO
V. GRAVE

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 03 03 01 001 0